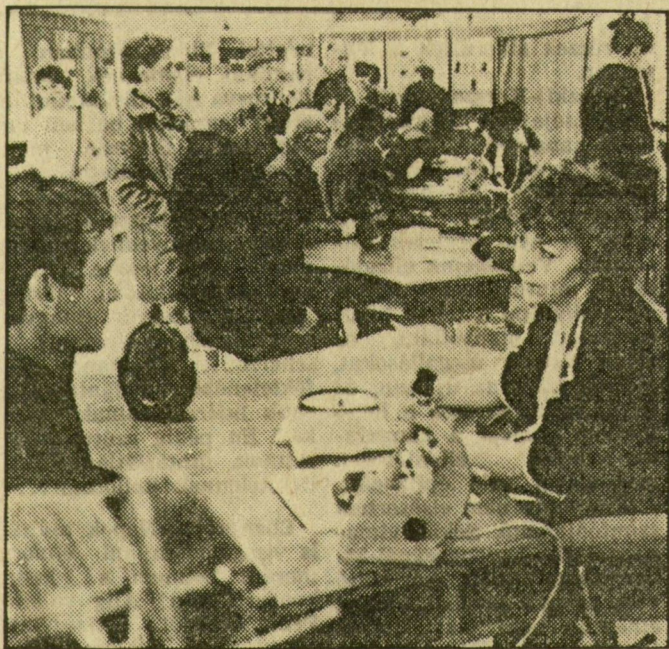

Csúcsforgalom az új Ofotért-üzletben

Nagy László felvétele

A várakozásnak megfelelően, (csúcs)forgalmat bonyolít a Kelemen utcai új Ofotért-szalón. Gyorsan népszerűvé váltak a modern szolgáltatások: sokan veszik igénybe a komputeres szemvizsgálatot, kontaktlencse-rendelést, expressz szemüvegtészt. Az üzlet műhelyében automata gépsorokon esiszolják a szemüveglencsét, így pár nap alatt elkészülnek

Emlékezés Szirmai Istvánra

Szirmai István újságíró, a magyar munkásmozgalom kiemelkedő harcosa születésének 80. évfordulója alkalmából pénteken koszorúzási ünnepséget rendeztek a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjában levő urnájánál. A kegyelet, a megemlékezés virágait a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja és Lakatos Ernő, az MSZMP Központi Bizottsága agitációs és propagandaosztályának vezetője, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének nevében Pálffy József elnök és Kapalyag Imre, a MUOSZ főtítkárhelyettese, a Magyar Rádió nevében Hárs István elnök és Szepesi György, a Magyar Rádió főszerkesztője, valamint a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségének képviselői helyezték el Szirmai István urnáján. Az urnát megkoszorúzták családtagjai is. A megemlékezés az Internacionálé hangjaival ért véget.

Ugyancsak koszorúzási ünnepséget tartottak a XI. kerületi Szirmai István úton levő emléktáblánál. (MTI)

Gyerekek a pályán

Mi lesz, ha nagy lesz? — kérdezzük a kicsiket, félig tréfából, félig kíváncsiságból. S ahogy nő a gyerek, mintha ez a féladag kíváncsiságunk is elapadna — tréfáról pedig szó sem lehet. Az esztendő elején megkomolyodik a hangulat a családokban; a gyerekek mindjárt megkezdik a második felvételt a nyolcadikban, vagy utolsó hétéves napjait a középiskolában. A kérdés — mi legyen? — már aggodalmasan, gondterhelten hangzik, és, sajnálatosan egyre több családban, úgyszólván a legilletékesebb bevonása nélkül, a gyerekek „feje fölött” tárgyalódik. A szülők döntéseket.

Ráhibáznak? Elfuserálják? Nehéz itt igazságot osztani. Mert hol a biztosíték, hogy a 14 éves korban választott pályával boldog, vagy elégedett lesz a majdani felnőtt? Honnan lehet azt tudni, ha neki való is az a szakma, hogy dolgozhat-e majd benne? A Szükség lesz-e rá, talál-e állást, vagy más módon munkára kényszerül, mint amire készült? Ahogy szoktuk mondani: a társadalom munkáigényét, a kereslet-kínálat változásait senki se látja előre 5–10 évre!

Érdeemes elgondolkozni azon is, vajon miféle megalapozottsága lehet a 14 éves korban — akár szigorúan szülői, akár a gyerek meghallgatásával, vágyainak bekalkulálásával — meghozott döntésnek? Először is: léteznek „készen érő” gyerekek, akiknek tehetsége, vagy valamiféle munkafajta iránti vonzódása, majd csak az ifjú- és felnőttkor határára látszik. Aztán; honnan tudhatná a nyolcadikos, hogy miféle szakmák közül választhat? És a középiskolás? Biztosra vehetjük: nem ismerik teljes szélességében a skálát. S ha a felnőtt társadalom segíteni akar (és miért ne, hiszen létezik), pillanatnyilag talán éppen ezen a ponton tehet egyet-mást. Hiszen azt ugyebár nem tehetjük meg, hogy minden létező szakmát vonzóvá alakítsunk, vagyis, hogy — a mai, elharapózott értékkérfogás szerint — jól fizetővé, elvélhetővé, vagy éppen kicsi terhelést igénylővé! Marad hát az úgynevezett felvilágosító, tájékoztató, „pályorientáló tevékenység”, amely ma nyilvánvalóan nem tökéletes; ha az lenne, a pályaválasztás szó mögött összehúzódnak a gondok akkor sem múltának ki egycsapásra. Mégsem egészen hiábavaló a gyerekek befolyásolására, irányítására való, a döntésük helyességét

segítő pedagógiai erőfeszítések. Egyszerűsítve azt mondhatjuk: ha a szülők és a gyerekek tájékozottsága csak néhány esetben is olyan haszonnal jár, hogy több lehet a munkáját szívesen végző fiatal, vagy enyhülnek a munkaerő-gonddok, kevesebb lesz a hiányzó szakember — már a második felvételt a nyolcadikban, vagy utolsó hétéves napjait a középiskolában. A kérdés — mi legyen? — már aggodalmasan, gondterhelten hangzik, és, sajnálatosan egyre több családban, úgyszólván a legilletékesebb bevonása nélkül, a gyerekek „feje fölött” tárgyalódik. A szülők döntéseket.

A „elnöiesedés-ügyek” mellett a másik nyugtalanító jelenség is kitűnik a statisztikákból: a több tanulást igénylő pályákra szemmel láthatóan többen mennek a belvárosi iskolákból, mint a peremkerületekből vagy a lakótelepekről. Az esélyek egyenlőtlenségének társadalmi problémája a Szeged-formátumú nagyvárosban is jelen van. Az elit-iskolák léteznek, akkor is, ha nem szívesen beszélünk erről. S megessék bizony, érzésem szerint sajnos egyre gyakrabban; a jó képességű gyerekek kerülnek a kevésbé teljesítményigényes, képességeiket nem fejlesztő, de pénzes pályákra-szakmákba; a gyengébbek meg oda, ahol az alkotó munka kelne el... Az egyéni és társadalmi veszteségek az idővel halmozódnak!

Egyelőre mindenki tanácsotlan, határozatlan, állásfoglalásra képtelen, ha a mostanában föltárult tényről hall: a technikusok (újra)bevezetésével szemben nem nőtt a szakközépiskolák iránti érdeklődés. Szegeden jelenleg hat középiskolában van technikus-képzés, s nem tudjuk, a tájékozatlanság vagy a jövőképek homályossága tartja vissza a fiatalokat attól, hogy megoldják a „középvégzetők utánpótlása” elnevezésű problémát. Ebben a városban egyébként mindenki föl lehet venni szakközépiskolába vagy szakmunkásképzőbe, aki „szakmát akar a kezébe”. Hely van. Csak nem mindig ott, ahova a gyerekek törekszik. Az „átirányítás” nyilvánvalóan nem optimális megoldás a hiányszakmák betöltésére. Szegeden olyan osztályok is vannak a szakmunkásképzőkben, ahol a tanulók 80 százaléka az eredeti szándéktól eltérő szakmát tanul. A három év alatt 20 százalék „lemorzsolódik”, s követelhetetlen, hogy néhány váltanak, miután a nemszeretett szakmát már kitanulták... Marost, vasbetonszerelőt, fonalgyártót, szövőt nagytólval kell keresni, s nincs ebben semmi csoda. Nehéz, pizkos a munka, kevés a pénz.

Ezekben a napokban érkeznek az idejeltentkezési lapok a második állomásokra, vagyis, akik nem vettek föl az első helyen megjelölt tanintézetbe vagy szakmára, küldik a papírját máshova. Átirányítják. A középiskolákba az idén már érkeznek az „Alpokalja”, a demográfiai hullámhegy első dombja, Szegeden összesen 2 ezer 79 gyerekkel. Párral kevesebben is vannak, mint a tavalyiak, különféle furfangos és szélsőmegoldásokkal még a gimnáziumok is bírnak, be tudják fogadni őket. (Hogy pontosan miként, és hogy mi a helyzet az általános iskolák, főleg a nagy vihart kavart Északi és Rókus városrészi befogadóképességével, néhány nap múlva, az átirányítások lebonyolódása után, megírjuk ezeken a hasábocon.) Nekik legálább három évig nyugtjuk lesz, csak aztán következik az újabb, nehéz választás. S mi, felnőttek, megint mi mást tehetnénk: a jó tanácsok mellett meg kell próbálnunk a saját jobb munkánkkal feltételeket teremteni egyéni és társadalmi igények közelítéséhez; hogy kevesebb legyen a csalódás, a veszteség, és több a haszon. Hogy pályát valóban választáshassanak gyerekeink, meghozza ki-ki a nekivalót; s egyre kevesebbszer kelljen a pályára kerülni, vagy éppen kényszerülni.

A tendenciák, a továbbtanulókra készült statisztikák évek óta azonos irányú mutatói nem valami szivderítőek, több tekintetben. Szegeden körülbelül évente ötezer gyerekek (tizennyolc, illetve tizenhét évesek) kerül, szembe a kérdéssel: hova mennek? mi legyenek? Az érettségipályára készülőknek gimnáziumba kell iratkozni. A családi döntések évek óta azt mondják ki: ha lány, menjen gimnáziumba. Vagyis, hallgatólagosan azt, ha lány, talán kifizetéssel is boldogul majd, legfeljebb félrehoz meg egy jókereső szakmunkáshoz. Az értelmiségi pályák elnöiesedésének társadalmi veszélyeiről pedig könyvtárnyi tanulmányt, cikket frunk... Olvasom az előbb említett pártbizottsági jelentésben, hogy Szegeden a gimnáziumi tanulók kétharmada lány. Ha az itteni egyetemeken tanulnak tovább (márpedig: igen!), diplomával a zsebükben egyre kevesse tudnak itthon elhelyezkedni. Aki nem megy egyetemre, még nehezebben jut álláshoz, hiszen nincs szakmája, érettségivel, szak-

Csatornavisszhang — harmadszor

Azt szoktuk mondani itt, a szerkesztőségben, hogy a cikked visszhangjaként egy levelet kapsz, már nem írtad hiába. Ha kettőt, már érdemes volt tollat fogd, ha annál többet, nos, akkor vagy melléfogtál, vagy nagy egyetértéssel fogadtak olvasóid. Ezek előrebocsátásával hadd hozzam nyilvánosságra, hogy a móravárosiak csatornaépítésre szövetkező társulásáról írt két cikkemnek „hármadik” visszhangja volt.

Hadd kezdjem a rövidben összefoglalhatóval. Az egyetértők véleménye szerint bizony szükség van az effajta, újságbéli közlésekre. Hiszen ha egy városrészes lakói döntés előtt állnak, ez idő szerint az újság az a fórum, amely a legtöbb ember egyidejű tájékoztatását szolgálja. S ha ezt ráadásul a döntés-előkészítés időszakában teszi, a pro és kontra csatáját könnyíti meg, legyen bármilyen az ügy kimenetele végül.

Az olvasói vélemények másik ágán azok az érvek futottak, amelyeket így jellemezhetünk: miért éppen és csak Móraváros? Hadd idézzek M. B. I. levélből — amely egyébként teljes névaláírással és pontos lakcímmel záródott — néhány részletet. „Nemcsak Móraváros, de Baktó, Petőfitelelep és Tápé is víz alatt van, sőt, Alsóváros egy része is... Miért lett elhanyagolt terület a város minden része a Belvároson és Észak-Újszegeden kívül?... 1971 óta kérjük minden évben a csatornatisztítást, a szintezést, hogy a megváltozott talajviszonyoknak megfelelően elvigye a vizet... Új-Petőfitelepen lakom, a területet körülbelül 1924—26-ban még Somogyi csatornázattá. S jelenleg már van olyan területe, ahol az ingoványos altalaj mozgása miatt a süllyedés 1,40—1,80 méter a régi szinthez viszonyítva. Vannak olyan törésvonalak, amik jelenleg is évente 15-20 centimétert süllyednek és haladnak, nőnek. 1971-ben épült házunk megmozdult... Több ház oldala kipúposodott, a süllyedés intenzívvé vált.”

Nem vagyok sem talajmozgásokhoz, sem csapadék-vezetési megoldások-

hoz értő ember. Információim szerint azonban épp Petőfitelepen nem állítható, hogy nem tettek volna semmit a vízelvezetés érdekében... Más kérdés és tény, hogy az idej hirtelen hóolvadáskor (is) valóban úsztak a kerkék, telítődtek az utcai árkok. De hogy folytassam M. B. I. felsorolását: Rókuson is. Ott, s másutt is érvényes a tanács végrehajtó bizottsága elemárciusban terjesztett jelentés megállapítása: „a város területén a szikkasztásos rendszer szennyvízelhelyezés szinte lehetetlen az év túlnyomó részében, a magas talajvízszint miatt.” S ugyanennek az anyagnak a végén: „Javasoljuk, hogy a VII. ötéves tervi koncepcióban csatornaépítésre előirányzott 60 millió forintot azokon a területeken használják fel, ahol a lakosság a csatornaépítés költségeihez minél nagyobb arányban járul hozzá.” Ez is tény. Pénztény.

S ezek után kanyarodjunk vissza a kiinduláshoz, az olvasói-városlakói vélemények harmadik fajtájához. Igaz, név és cím nélkül, de állítása szerint „még nagyon sok móravárosi lakos” nevében írt levelet H. G. Idénvaláírással és pontos lakcímmel záródott — néhány részletet. „Nemcsak Móraváros, de Baktó, Petőfitelelep és Tápé is víz alatt van, sőt, Alsóváros egy része is... Miért lett elhanyagolt terület a város minden része a Belvároson és Észak-Újszegeden kívül?... 1971 óta kérjük minden évben a csatornatisztítást, a szintezést, hogy a megváltozott talajviszonyoknak megfelelően elvigye a vizet... Új-Petőfitelepen lakom, a területet körülbelül 1924—26-ban még Somogyi csatornázattá. S jelenleg már van olyan területe, ahol az ingoványos altalaj mozgása miatt a süllyedés 1,40—1,80 méter a régi szinthez viszonyítva. Vannak olyan törésvonalak, amik jelenleg is évente 15-20 centimétert süllyednek és haladnak, nőnek. 1971-ben épült házunk megmozdult... Több ház oldala kipúposodott, a süllyedés intenzívvé vált.”

Nem vagyok sem talajmozgásokhoz, sem csapadék-vezetési megoldások-

hoz értő ember. Információim szerint azonban épp Petőfitelepen nem állítható, hogy nem tettek volna semmit a vízelvezetés érdekében... Más kérdés és tény, hogy az idej hirtelen hóolvadáskor (is) valóban úsztak a kerkék, telítődtek az utcai árkok. De hogy folytassam M. B. I. felsorolását: Rókuson is. Ott, s másutt is érvényes a tanács végrehajtó bizottsága elemárciusban terjesztett jelentés megállapítása: „a város területén a szikkasztásos rendszer szennyvízelhelyezés szinte lehetetlen az év túlnyomó részében, a magas talajvízszint miatt.” S ugyanennek az anyagnak a végén: „Javasoljuk, hogy a VII. ötéves tervi koncepcióban csatornaépítésre előirányzott 60 millió forintot azokon a területeken használják fel, ahol a lakosság a csatornaépítés költségeihez minél nagyobb arányban járul hozzá.” Ez is tény. Pénztény.

S ezek után kanyarodjunk vissza a kiinduláshoz, az olvasói-városlakói vélemények harmadik fajtájához. Igaz, név és cím nélkül, de állítása szerint „még nagyon sok móravárosi lakos” nevében írt levelet H. G. Idénvaláírással és pontos lakcímmel záródott — néhány részletet. „Nemcsak Móraváros, de Baktó, Petőfitelelep és Tápé is víz alatt van, sőt, Alsóváros egy része is... Miért lett elhanyagolt terület a város minden része a Belvároson és Észak-Újszegeden kívül?... 1971 óta kérjük minden évben a csatornatisztítást, a szintezést, hogy a megváltozott talajviszonyoknak megfelelően elvigye a vizet... Új-Petőfitelepen lakom, a területet körülbelül 1924—26-ban még Somogyi csatornázattá. S jelenleg már van olyan területe, ahol az ingoványos altalaj mozgása miatt a süllyedés 1,40—1,80 méter a régi szinthez viszonyítva. Vannak olyan törésvonalak, amik jelenleg is évente 15-20 centimétert süllyednek és haladnak, nőnek. 1971-ben épült házunk megmozdult... Több ház oldala kipúposodott, a süllyedés intenzívvé vált.”

Nem vagyok sem talajmozgásokhoz, sem csapadék-vezetési megoldások-

Előszállítások tapasztalatai

Eredmények, gondok a vasútnál

Az első negyedév végén lezárult a vasúti előszállítási akció, mely a korábbi évekhez képest több változást hozott. Bővítették a kedvezményezett áruk köreit, és növelték az előszállítási kedvezmény összegét. Amíg tavaly a MÁV az úgynevezett szezonális díjszábással 10 százalékos kedvezményt adott, addig az idei év első három hónapjában a kedvezménybe bevont áruk fuvarozásánál már 20 százalékkal, tűzifa szállításánál pedig 10 százalékkal csökkentették a fuvardíjat.

Sajnos, a jelentős kedvezmények sem hozták meg a kívánt eredményt. A MÁV Szegedi Igazgatósága területén az első negyedévben csupán 213 ezer tonna árut szállítottak el az előszállítási akció keretében, közel

140 ezer tonnával kevesebbet, mint két évvel ezelőtt. A visszaesés okai között a beruházások visszafogottságát, a készletgazdálkodási kötıtségeket, a fogadóállalatok pénzügyi helyzetét, s nem utolsósorban a február és március eleji kedvezőtlen időjárást lehet kiemelni. A vállalatoknak pedig megérte volna igénybe venni az előszállítási kedvezményeket. Azok, akik ezt megtették, jelentős összeget takarítottak meg. Például az Oroszázi Üveggyár az első negyedévben 2,2 millió forinttal kevesebb fuvardíjat fizetett ki. Jól jártak azok a fuvaroztatók is, akik az előszállítási időszakára meghirdetett rakodási versenyben részt vettek. A kiemelkedő árufeladást elérő fuvarozta-

tók szállításszervezőit a vasúti jutalomban részesítette. A januári teljesítmények alapján a Csanádpalotai Szabadgát Tsz a januári és februári feladatok után pedig a Csongrád Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat szervező tevékenységét jutalmazta a MÁV.

A kedvezőtlen előszállítás ellenére sikeresnek mondható az első negyedévi áruszállítás. A vasútigazgatóság területén 1 millió 323 ezer tonna árut adtak fel, ami 130 ezer tonnával haladta meg az elmúlt év azonos időszakának eredményét. Különösen az exportszállítások terén ért el jó eredményeket, hiszen a korábbiaknál 135 ezer tonnával több árut továbbítottak az ország határain túlra.

G. J

Sulyok Erzsébet